UNA PERSONA, UN VOT, DES DEL NAIXEMENT

Sufragi delegat dels menors, extinció endògena i sostenibilitat intergeneracional

Xema Gatnau

Agost de 2026

«El vot delegat no concedeix un privilegi als pares: elimina un zero aplicat als fills.»

Resum

Les democràcies contemporànies proclamen el principi d'igualtat política, però exclouen sistemàticament una part de les persones que formen la comunitat: els menors d'edat. Un infant està sotmès a les lleis, consumeix serveis públics, heretarà deute i infraestructures, i viurà durant més temps que la majoria dels adults les conseqüències de les decisions adoptades avui; electoralment, tanmateix, el seu pes és exactament zero. Aquest paper defensa una separació entre titularitat política i capacitat d'exercici: el vot pot pertànyer a la persona des del naixement i ser exercit temporalment, de manera fiduciària, pels seus representants legals fins que adquireixi capacitat electoral plena. La proposta, coneguda en la literatura com a Demeny voting o vot per representació dels menors, no pretén premiar la paternitat, sinó representar persones que ja existeixen. El treball connecta aquesta reforma amb un segon problema: la baixa fecunditat persistent i la possibilitat d'una extinció endògena, és a dir, una trajectòria de desaparició generada pel funcionament intern de la societat i no per un xoc exterior. S'hi distingeix també una tercera categoria causal, l'extinció exo-endògena o mixta, en què una causa generada per la pròpia societat acaba actuant com un xoc destructiu sobre aquesta mateixa societat. Es distingeix, així mateix, entre extinció endògena emergent, endògena involuntària i, només en un sentit restringit, endògena voluntària. També es recuperen els conceptes Generations to Extinction (GTE) i Years to Extinction (YTE) com a stress tests condicionals del ritme de contracció demogràfica. La tesi és que una democràcia envellida pot contenir un biaix temporal: els interessos del present estan plenament representats, mentre que els dels menors i de les generacions futures ho estan poc o gens. El sufragi delegat dels menors pot entendre's, en aquest context, com una correcció de representació intergeneracional.

Paraules clau: sufragi delegat; Demeny voting; menors; representació política; extinció endògena; extinció exògena; extinció exo-endògena; extinció mixta; incentius perversos; Generations to Extinction; Years to Extinction; sostenibilitat demogràfica; justícia intergeneracional.

1. El punt cec de la democràcia

El principi democràtic modern acostuma a resumir-se en una fórmula d'una simplicitat extraordinària: una persona, un vot. Però aquesta fórmula no descriu exactament els sistemes vigents. En la pràctica, la regla és més pròxima a: una persona adulta, un vot; una persona menor, zero vots.

La diferència sembla intuïtiva perquè un infant petit no té encara la capacitat necessària per formar una preferència electoral autònoma i exercir el sufragi. Tanmateix, d'una limitació de capacitat no se segueix necessàriament una absència de titularitat. El dret separa constantment aquestes dues dimensions: un menor pot ser propietari, hereu o titular d'interessos jurídicament protegits encara que un representant actuï en nom seu.

> ***La pregunta forta no és «per què donar més vots als pares?», sinó «per què una persona ha de tenir representació política zero durant els primers anys de vida?»***

Aquesta reformulació canvia la naturalesa de la proposta. El vot addicional que apareix a la llar no és conceptualment del pare o de la mare: és del fill. El progenitor només l'exerceix mentre el menor no pot fer-ho per si mateix.

2. Titularitat del vot i capacitat d'exercici

La proposta pot formular-se mitjançant un principi simple: tota persona disposa d'un vot des del naixement; mentre no tingui capacitat electoral per exercir-lo directament, l'exerceix fiduciàriament el seu representant legal: això és la plena igualtat democràtica veritable.

Això permet mantenir la unitat política en l'individu, no en la família. No es tracta d'establir que 'tenir fills dona vots', sinó que 'tenir persones sota representació implica exercir temporalment els vots d'aquestes persones'. L'increment de poder electoral dels progenitors és una conseqüència instrumental de representar més individus, no el fonament normatiu de la reforma.

3. Demeny voting: una idea amb genealogia acadèmica

La proposta és coneguda habitualment com a Demeny voting o parental proxy voting. Paul Demeny la va plantejar el 1986 dins del debat sobre les polítiques pronatalistes en països de baixa fecunditat. La intuïció bàsica era que els infants no haurien de romandre políticament sense veu durant tot el període anterior a la majoria d'edat i que els progenitors podien actuar com a representants temporals. La literatura posterior ha analitzat els possibles efectes d'aquesta institució sobre la distribució pressupostària, la inversió orientada al futur, el benestar i la fecunditat.

El valor d'aquesta genealogia no és convertir l'argument en una simple apel·lació a autoritat, sinó mostrar que la idea és compatible amb problemes clàssics de teoria democràtica: qui forma part del demos, com es representen els interessos de persones sense capacitat plena i com es corregeixen biaixos intergeneracionals.

4. Sostenibilitat: no només recursos, també continuïtat

El problema adquireix una dimensió especial en societats de fecunditat persistentment inferior al nivell de reemplaçament. El 2024, la taxa total de fecunditat de la Unió Europea va ser d'1,34 fills per dona i la

d'Espanya d'1,10, segons Eurostat. A Catalunya, les dades provisionals de 2025 situen la fecunditat al voltant d'1,08 fills per dona.

La sostenibilitat acostuma a pensar-se en termes ecològics, fiscals o energètics. Però una societat no és plenament sostenible si protegeix els seus recursos i, alhora, manté de manera indefinida una reproducció que redueix geomètricament el nombre de membres de cada generació. Després d'un cert punt, sostenibilitat també vol dir continuïtat.

```
sostenibilitat completa = sostenibilitat material + sostenibilitat demogràfica
```

5. Extinció exògena, endògena i exo-endògena

No totes les trajectòries d'extinció tenen la mateixa naturalesa causal. La distinció útil no és només entre extinció exògena i extinció endògena. Entre totes dues hi ha una tercera possibilitat: l'extinció exo-endògena o mixta, en què el factor originari és generat dins la pròpia societat o espècie, però després adquireix autonomia causal o es manifesta com un xoc que retorna sobre ella des de fora del seu funcionament demogràfic ordinari.

Tipus	Mecanisme dominant	Exemples / lògica
Extinció exògena	Un xoc exterior trenca una població que, en absència del xoc, podria continuar.	Meteorit, gran inundació, erupció catastròfica, epidèmia devastadora, guerra d'extermini, destrucció externa de l'hàbitat.
Extinció exo-endògena (mixta)	Un risc generat endògenament per la societat o per l'espècie adquireix autonomia causal, s'externalitza parcialment o retorna com un xoc destructiu sobre el sistema que l'ha creat.	IA ultra desenvolupada i fora de control; virus antropogènics; canvi climàtic antropogènic quan desencadena xocs sistèmics capaços de comprometre la continuïtat de la població.
Extinció endògena	La dinàmica interna de la societat manté una reproducció insuficient per reemplaçar-se.	Baixa fecunditat persistent, incentius contra la reproducció, retard familiar, costos privats elevats i fracàs de coordinació intergeneracional.

L'esquema causal de l'extinció exògena és: població viable → xoc exterior → col·lapse. El de l'extinció endògena és diferent: funcionament ordinari de la societat → reproducció persistentment inferior al reemplaçament → contracció generacional → eventual desaparició. En l'extinció exo-endògena, en canvi, el procés és híbrid: societat → creació o amplificació d'un risc → risc parcialment externalitzat o autonomitzat → xoc de retorn → col·lapse o extinció.

L'extinció endògena no necessita cap meteorit: una societat pot funcionar aparentment amb normalitat mentre produeix matemàticament la seva pròpia contracció.

6. És realment una extinció voluntària?

L'expressió 'extinció voluntària' és potent però necessita precisió. En societats lliures, moltes decisions reproductives són voluntàries en sentit individual: tenir fills, ajornar-los, limitar-ne el nombre o no tenir-ne. Però del fet que les decisions individuals siguin voluntàries no se segueix que el resultat col·lectiu —la desaparició gradual de la població— sigui volgut.

En realitat, la situació pot ser exactament la contrària. Pràcticament ningú no formula com a objectiu personal 'vull que la meva societat s'extingeixi'. Les decisions són molt més ordinàries: ara no és el moment; l'habitatge és massa car; un segon fill és difícil de conciliar; no hi ha estabilitat laboral; potser més endavant. El resultat agregat pot ser una fecunditat molt inferior al reemplaçament sense que cap actor hagi volgut el resultat final.

Per això convé fer de l'extinció endògena el concepte principal per descriure la baixa fecunditat persistent i reservar 'voluntària' per a un cas restringit. Si ampliem la classificació causal general del paper, podem distingir almenys cinc modalitats analítiques:

- Extinció exògena: causada per un xoc exterior dominant.
- Extinció exo-endògena o mixta: el risc neix de l'acció humana o del funcionament de la mateixa societat, però es converteix en un xoc parcialment autonomitzat que retorna sobre ella; per exemple, una IA ultra desenvolupada fora de control, virus antropogènics o un canvi climàtic antropogènic amb conseqüències extremes.
- Extinció endògena involuntària: les institucions impedeixen que part de la població tingui els fills que voldria tenir.
- Extinció endògena emergent: el resultat no és buscat per ningú, però emergeix de decisions individuals i incentius interns.
- Extinció endògena voluntària: cas límit en què la reducció reproductiva reflectiria realment una preferència col·lectiva per no continuar.

Les societats europees contemporànies semblen encaixar molt millor en les categories endògena involuntària i endògena emergent que no pas en una extinció voluntària en sentit fort.

7. Incentius perversos i fracàs de coordinació intergeneracional

La baixa fecunditat pot interpretar-se com un problema d'acció col·lectiva. Una decisió pot ser racional per a l'individu i alhora contribuir a un resultat agregat que ningú desitja. En matèria reproductiva, els costos i els beneficis no recauen sobre els mateixos actors ni en el mateix moment.

Els costos de tenir fills són en gran part immediats i privats: temps, habitatge, pèrdua d'ingressos, cura, conciliació, educació i risc professional. En canvi, una part dels beneficis futurs de l'existència d'aquell fill són col·lectius: el futur adult treballarà, produirà, innovarà, pagarà impostos, mantindrà serveis i infraestructures, cuidarà altres persones i contribuirà a sostenir sistemes comuns.

cost reproductiu fortament privat + benefici demogràfic parcialment col·lectiu → risc de subproducció demogràfica

Això no significa que cada fill hagi de ser tractat com un instrument fiscal ni que la fecunditat s'hagi de reduir a un càlcul utilitarista. Significa que les institucions poden generar incentius perversos: fer individualment difícil allò que col·lectivament és necessari per a la continuïtat.

L'extinció endògena no necessita voluntat d'extinció: només necessita que, generació rere generació, sigui individualment més fàcil no reproduir la societat que reproduir-la.

8. Generations to Extinction i Years to Extinction

Per visualitzar la naturalesa geomètrica de la contracció és útil utilitzar dos indicadors conceptuals: Generations to Extinction (GTE) i Years to Extinction (YTE). No són una predicció literal de l'any en què morirà l'última persona. Són stress tests condicionals: mostren l'horitzó implícit si una taxa reproductiva determinada es mantingués indefinidament en una població tancada, sense migració, i fins a un llindar pràctic de població.

Sigui F la fecunditat observada, R la fecunditat de reemplaçament, aproximadament 2,1, i q = F/R la taxa aproximada de reproducció generacional. Si N_0 és la població inicial, després de g generacions la població equivalent es pot representar de manera simplificada com:

$$N_g = N_0 \cdot q\text{^}g$$

$$GTE = ln(N_min / N_0) / ln(q)$$

$$YTE = GTE \cdot L \quad \textit{(on L és la durada mitjana d'una generació)}$$

Com que una progressió geomètrica no arriba matemàticament a zero, 'extinció' significa aquí arribar a un llindar operatiu: una persona, una cohort mínima o una població reproductivament inviable. El valor de l'indicador no és profètic, sinó comparatiu i intuïtiu.

9. Quaranta generacions: un exemple il·lustratiu

Suposem, com a exemple, una població inicial de vuit milions de persones i una fecunditat permanent d'1,4 fills per dona, sense migració i amb un nivell de reemplaçament de 2,1. La taxa generacional aproximada és q = 1,4 / 2,1 = 0,667. Cada nova generació equivaldria, de manera simplificada, a dos terços de l'anterior.

Si fixem el llindar en una persona, el resultat és aproximadament 39,2 generacions: és a dir, unes quaranta generacions. Amb una durada mitjana de trenta anys per generació, l'YTE seria d'uns 1.176 anys.

La distància temporal pot semblar enorme, però és una mala intuïció si s'interpreta com si no passés res fins al final. La contracció comença immediatament: 100 → 67 → 44 → 30 → 20 → 13 → 9… L'extinció no és només l'esdeveniment final; és la trajectòria de contracció.

Aquest exemple no és una projecció demogràfica oficial i no incorpora canvis futurs de fecunditat, mortalitat o migració. Precisament per això GTE i YTE s'han d'entendre com a indicadors de dinàmica endògena: responen a la pregunta 'què implica mantenir aquesta taxa?', no a la pregunta 'què passarà exactament?'. La migració pot estabilitzar la població total d'un territori, però no canvia la pregunta específica sobre la capacitat de reemplaçament per reproducció pròpia.

10. El futur no vota

La connexió entre demografia i representació política apareix aquí amb tota la seva força. En una societat envellida, les cohorts adultes i grans conserven íntegrament el seu pes electoral, mentre que les cohorts més joves estan doblement infrarepresentades: són numèricament menors i, dins d'elles, tots els menors tenen pes electoral zero.

Això produeix un possible biaix temporal. Qui decideix avui no és exactament el mateix conjunt de persones que suportarà durant més temps les conseqüències de demà. Un ciutadà de vuitanta-cinc anys té un vot complet

sobre decisions amb efectes que poden arribar a finals de segle; un infant de cinc anys, que probablement viurà una part molt més gran d'aquell període, té zero vots.

Això no és una acusació contra la gent gran ni implica que voti irresponsablement. És una propietat institucional del sistema. La democràcia representa preferències presents, però distribueix costos i beneficis al llarg del temps. Quan els actors futurs estan infrarepresentats, pot aparèixer un descompte polític excessiu del futur.

> ***Potser les societats de baixa fecunditat no han decidit extingir-se. Potser han construït institucions en què els incentius del present estan molt millor representats que els interessos del futur.***

11. Els pares pensen més en el futur?

Hi ha un argument addicional, però ha de ser secundari: és plausible que tenir descendència amplii l'horitzó temporal d'algunes decisions. Un progenitor pot internalitzar part del futur dels seus fills i, per tant, donar més pes a educació, estabilitat institucional, habitatge, deute públic o inversions de llarg termini.

Però aquest argument és empíric, no normatiu. No tots els pares són més previsors, ni les persones sense fills són menys responsables. Per això el fonament principal del sufragi delegat no ha de ser que els pares siguin moralment superiors, sinó una cosa més simple: el menor existeix, és afectat per les decisions col·lectives i actualment compta electoralment zero.

12. L'objecció de qui no pot tenir fills

Una objecció comprensible diu: 'jo voldria tenir fills però no puc permetre-m'ho; per què una altra persona que sí que en té ha de tenir més poder polític?'. La resposta exigeix separar el progenitor del menor. La persona sense fills conserva exactament el mateix vot. El progenitor no rep un vot addicional com a premi. El vot addicional correspon a una tercera persona: el fill.

Que una altra persona no hagi pogut tenir descendència no pot justificar que els infants que sí que existeixen tinguin representació política zero. I si la restricció econòmica impedeix tenir els fills desitjats, això reforça el diagnòstic d'incentius endògens adversos: no és una raó per desrepresentar els nens existents, sinó una raó per revisar les institucions que converteixen la reproducció desitjada en una càrrega desproporcionada.

13. Una regla institucional concreta: alternança mare-pare

Perquè el vot sigui realment del menor convé mantenir-ne la indivisibilitat. Una solució pràctica és establir una regla supletòria d'alternança quan hi hagi dos progenitors amb igual representació legal. Per defecte, el primer fill seria representat electoralment per la mare; el segon, pel pare; el tercer, per la mare; el quart, pel pare, i així successivament.

Composició familiar	Vots exercits per la mare	Vots exercits pel pare	Total de persones / vots
2 progenitors + 1 fill	2 (propi + 1r fill)	1	3
2 progenitors + 2 fills	2	2 (propi + 2n fill)	4
2 progenitors + 3 fills	3 (propi + 1r + 3r)	2	5
2 progenitors + 4 fills	3	3 (propi + 2n + 4t)	6

Aquesta regla té quatre virtuts: cada menor manté un vot complet i indivisible; no cal que els progenitors acordin conjuntament el sentit del vot; s'evita que una sola persona concentri automàticament tots els vots dels fills; i l'Administració disposa d'un criteri predeterminat quan no hi ha acord.

En famílies monoparentals o quan només una persona ostenti la representació legal, aquesta exerciria els vots dels menors representats. En situacions de tutela, guarda, custòdia complexa o conflicte d'interessos caldria una regulació específica. La regla mare-pare-mare-pare s'ha d'entendre com una opció supletòria simple, no com una afirmació sobre superioritat política d'un sexe sobre l'altre. També es podria permetre un acord diferent entre els progenitors, sempre que cada vot infantil quedi assignat de manera clara a un únic representant.

14. Una persona, un vot: objecció o fonament?

A primera vista, el sufragi delegat sembla contrari al principi 'una persona, un vot'. Però també es pot defensar exactament com la seva radicalització. En una llar amb dos adults i dos fills hi ha quatre persones. El sistema vigent converteix quatre persones en dos vots. El sistema proposat mantindria quatre persones i quatre vots, encara que dos fossin exercits temporalment per representació.

La controvèrsia real, per tant, no és si cada persona genera un vot, sinó si un dret polític personal pot ser exercit temporalment per un representant. Aquesta és una qüestió jurídica i filosòfica seriosa, però diferent de l'acusació de 'doble vot dels pares'.

15. Representar interessos no és endevinar preferències

Un infant de dos anys no té una preferència formada sobre pensions, deute públic o política educativa. Però sí que té interessos: que la societat sigui funcional quan sigui adult, que rebi educació, que no hereti institucions insolvents, que el territori sigui habitable i que les decisions actuals no consumeixin de manera irresponsable recursos futurs.

El vot delegat no pretén que el progenitor endevini a quin partit votarà el fill als trenta anys. Pretén que exerceixi un judici fiduciari sobre els interessos actuals i futurs del representat. És una representació imperfecta, com ho són moltes representacions jurídiques. Però l'alternativa actual tampoc no és una representació perfecta: és cap representació.

16. Una reforma demogràfica o una reforma democràtica?

El sufragi delegat podria tenir efectes pronatalistes, augmentar el pes polític de les famílies o afavorir despesa orientada a infància i futur. La literatura econòmica ha modelitzat alguns d'aquests canals. Però aquests efectes són contingents i no haurien de ser el fonament exclusiu de la reforma.

La justificació més robusta és democràtica: representar persones que ja formen part de la comunitat. La reforma és natalista només indirectament; directament és una reforma de l'arquitectura del demos. La pregunta central és si el sufragi universal ha de significar sufragi universal adult o representació universal de totes les persones vives.

sufragi universal adult: tots els adults voten

sufragi universal humà: totes les persones són representades; quan poden, voten directament

17. El límit: els no nascuts continuen sense representació

El sufragi delegat no resol tota la justícia intergeneracional. Les persones que encara no han nascut continuen sense representació directa. Però redueix considerablement el buit temporal: en lloc que les eleccions representin només la població adulta, representarien totes les persones vives.

Això és especialment rellevant perquè molts costos polítics tenen horitzons més llargs que una legislatura: deute, infraestructures, urbanisme, educació, energia, clima o pensions. Incorporar els menors al demos no representa el futur complet, però amplia el present polític fins als límits de la població existent.

18. Conclusió: igualtat democràtica i futur

La possibilitat d'una extinció endògena obliga a pensar la demografia d'una manera diferent. Una societat pot desaparèixer sense invasió, sense meteorit i sense catàstrofe exterior. Pot fer-ho a través del seu funcionament ordinari, quan les decisions individuals, els costos privats i els incentius institucionals produeixen una fecunditat insuficient per al reemplaçament.

Aquesta extinció no ha de ser voluntària en sentit fort: pot ser emergent, involuntària i contrària a les preferències familiars. Ningú necessita voler el resultat. La classificació causal ha de distingir entre extinció exògena, endògena i exo-endògena o mixta; 'voluntària' és només una subcategoria possible d'alguns processos endògens.

Al mateix temps, la baixa fecunditat envelleix el demos. Adults i persones grans mantenen tot el seu poder electoral, mentre els infants —que viuran més temps sota les decisions presents— tenen pes zero. Aquesta asimetria pot reforçar el descompte polític del futur i contribuir a un cercle viciós en què el present està molt millor representat que el futur.

> Una persona, un vot, des del naixement. Mentre no pugui exercir-lo personalment, l'exerceix fiduciàriament el seu representant legal: això és la plena igualtat democràtica veritable.

Aquesta regla no converteix els fills en un premi electoral. Fa exactament el contrari: evita que una persona desaparegui del recompte polític pel fet de no haver arribat encara a l'edat d'exercici. La proposta pot ser discutida, corregida i institucionalment refinada, però obliga a afrontar una pregunta que les democràcies envellides no podran ajornar indefinidament: si el futur depèn dels fills, per què els fills no compten?

Referències i fonts

Demeny, P. (1986). “Pronatalist Policies in Low-Fertility Countries: Patterns, Performance, and Prospects”. Population and Development Review, 12, 335–358. DOI: 10.2307/2807916. [enllaç]

Boffa, F., Reggiani, T., Rizzolli, M. & Trombetta, F. “Changing demography by changing democracy: welfare and fertility under proxy voting for children”. Working paper, versió revisada 11 de maig de 2026. [enllaç]

Eurostat (6 de març de 2026). “EU fertility rate at 1.34 live births per woman in 2024”. Dades de fecunditat de la UE; Espanya: 1,10. [enllaç]

Idescat / dades provisionals de naixements 2025. Taxa de fecunditat total a Catalunya: aproximadament 1,08 fills per dona. [enllaç]

Gatnau, Xema (2026). “Generations to Extinction: Multicivilizational Suicide”. Versió revisada, agost de 2026. Manuscrit sobre Generations to Extinction (GTE), Years to Extinction (YTE), reemplaçament generacional i contracció demogràfica exponencial.